

**ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΝΩ
ΚΟΡΑΚΙΑΝΑΣ.**

Το <<μνημείο>> ή <<μουσείο>>.

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:

ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ**

ΚΕΡΚΥΡΑ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΠΡΟΛΟΓΟΣ
- ΚΥΡΙΟΣ ΘΕΜΑ
 1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ
 2. ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ
 3. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΣΗΜΕΡΆ
 4. ΠΟΙΑ Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ
 5. Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
 6. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΒΟΛΗ
- ΕΠΙΛΟΓΟΣ
- ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η επιστημονική έρευνα που ακολουθεί αποτελεί μελέτη που γίνεται στα πλαίσια εκπόνησης την πτυχιακής εργασίας με σκοπό την ολοκλήρωση των σπουδών μου στο τμήμα Αρχειονομίας, βιβλιοθηκονομίας και μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου και την απόκτηση του πτυχίου μου.

Η καταγωγή μου αλλά και η αγάπη μου για τον τόπο μου γεννήθηκαν και μεγάλωσα ήταν ο λόγος που επέλεξα να ασχοληθώ με το θέμα. Το θέμα της έρευνας μου αφορά την ιστορική και μουσειολογική προσέγγιση του ιερού ναού Αγίου Αθανασίου στην Άνω Κορακιάνα. Έτσι λοιπόν ακολουθεί μια ιστορική αναδρομή του ναού, μια μουσειολογική προσέγγιση του αλλά και προτάσεις για την προβολή και ανάδειξης του.

Θέλω να ευχαριστήσω τον κ. Γ. Παπαϊωάννου και τον κ. Δ. Μεταλληνό που μου έδωσαν την ευκαιρία να προσεγγίσω το θέμα αλλά συγχρόνως ήταν δίπλα μου σε αυτή την προσπάθεια και μου μεταλαμπάδευσαν τις γνώσεις τους.

Επίσης, η έρευνα αυτή αποτελεί αποτέλεσμα πολλών μηνών, συλλογής πληροφοριών και επαφής μου με άτομα τα οποία μου έδωσαν χρήσιμες συμβουλές και πληροφορίες. Γι' αυτό θέλω να ευχαριστήσω τον κ. Σ. Σαββανή όπου με βοήθησε στο εντοπισμό του υλικού για την ερευνά μου και τον Πάτερ Ευδόκιμο ο οποίος που επέτρεψε την είσοδο μου στο ναό ώστε να πάρω φωτογραφικό υλικό για την εργασία μου, δίνοντας μου παράλληλα και χρήσιμες πληροφορίες για τον ναό.

Τέλος οφείλω να αναφέρω ότι το υλικό που είχα στην διάθεση

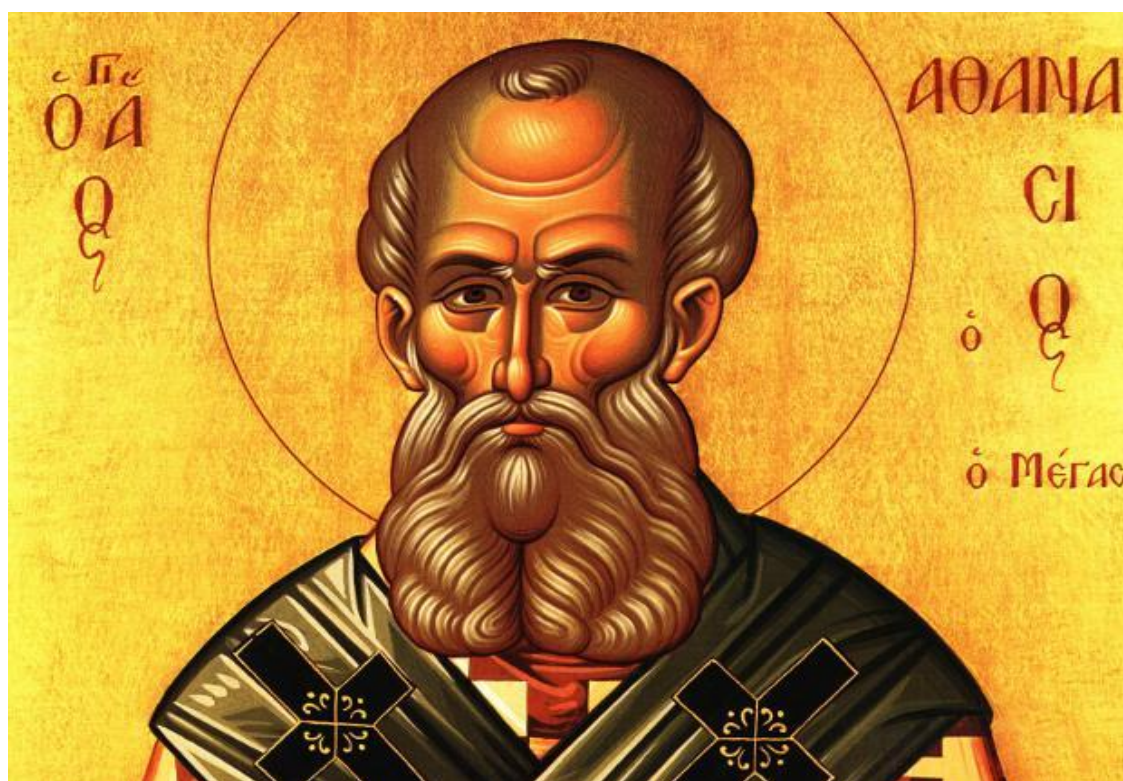
μου για την έρευνα ήταν πολύ συγκεκριμένο και περιορισμένης έκτασης εφόσον δεν έχουν γίνει πολλές επιστημονικές έρευνες πάνω στο θέμα.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ο Άγιος Αθανάσιος

Ο Άγιος Αθανάσιος ή Μέγας Αθανάσιος γεννήθηκε το 298 στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου από γονείς χριστιανούς και απεβίωσε της 2 Μαΐου 373. Ήταν Πατριάρχης Αλεξανδρείας. Αποτελεί έναν από τους τέσσερις πατέρες της Ανατολικής εκκλησίας που φέρουν το τίτλο <Μέγας>. Επίσης, αποτελεί και έναν από τους 33 Πατέρες της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας. Ως νέος έδειξε την πνευματική κλίση του. Χειροτονήθηκε διάκονος από τον επίσκοπο Αλεξανδρείας Αλέξανδρο σε ηλικία 25 ετών. Κατά την διάρκεια που ήταν διάκονος εναντιώθηκε στον Αρειανισμό (που προάσπισε ο Άρειος και ανέφερε ότι ο Ιησούς ήταν δημιούργημα και όχι υπόσταση του Θεού). Το 328 εξελέγη επίσκοπος Αλεξανδρείας. Για 46 χρόνια παρέμεινε επίσκοπος από τα οποία τα 17 βρίσκονταν στην εξορία. Ως επίσκοπος δημιούργησε μία έντονη αντιαρειτική δράση αποσκοπώντας στην διάδοση του δόγματος της ομοουσιότητας του Πατρός και του Υιού. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ακολουθήσουν μια σειρά από εξορίες. Παρόλα αυτά τον χαρακτήριζε μια σταθερότητα και δικαίως χαρακτηρίστηκε ως <Στύλος της ορθοδοξίας>. Παρά τις διώξεις και τις εξορίες που υπέστη κατάφερε να δημιουργήσει ένα πλούσιο συγγραφικό έργο όπου όμως δεν σώθηκαν πολλά από τα έργα του. Μεγάλη επιρροή στη διαμόρφωση του ήθους του και της πορείας του, άσκησε η γνωριμία του με τον Μέγα Αντώνιο ο οποίος ήταν και ο πνευματικός του πατέρας και του οποίου και συνέγραψε τον «Βίο και Πολιτεία». Ανάλογα με το περιεχόμενο τους χωρίζονται σε πέντε ενότητες. Στα απολογητικά, υπέρ του Χριστιανισμού, αντιαρειτικά, ερμηνευτικά-ασκητικά και πρακτικά-επιστολές. Η Ορθόδοξη εκκλησία τιμά τον Άγιο Αθανάσιο δύο φορές τον χρόνο. Στις 2 Μαΐου, η δεύτερη στις 18 Ιανουαρίου μαζί με τον Άγιο

Κύριλλο χωρίς όμως να γνωρίζουμε το πότε αλλά και γιατί ορίστηκε αυτή η ημερομηνία. Υποθέτουμε ότι έγινε αμέσως μετά την εορτή του Μ. Αντωνίου για να καταλάβουμε την πνευματική τους εξάρτηση.

Άγιος Αθανάσιος ο Μέγας

Ο ναός του Αγίου Αθανασίου

Ο ναός του Αγίου Αθανασίου βρίσκεται στον οικισμό της Κορακιάνας στη θέση Νεροσυρμή. Ο οικισμός αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους μεσαιωνικούς οικισμούς της Κέρκυρας. Οι πρώτες αναφορές για τον οικισμό χρονολογούνται κατά τον 15 αιώνα. Η αρχιτεκτονική του οικισμού θυμίζει τα χρόνια της βενετοκρατίας. Στον οικισμό βρίσκονται Βυζαντινοί ναοί που χρονολογούνται κατά τον 11 αιώνα στην μεσοβυζαντινή περίοδο. Πρόκειται για έναν ενοριακό ναό

οπού η παλαιότερη αναφορά στο ναό χρονολογείται το 1554 σε μία συμβολαιογραφική πράξη. Στον περιφραγμένο χώρο γύρω από το ναό βρίσκονται ταφικά μνημεία ιερομονάχων που λειτούργησαν εκεί. Το 1833 ο ναός ανακαινίστηκε αλλά συμφωνά με μαρτυρίες δεν πρόκειται για την πρώτη ανακαίνιση. Οι χρονολόγηση των τοιχογραφιών δεν έχει ξεκαθαριστεί πλήρως. Ύστερα από κάποιες έρευνες πιθανολογούν ότι το 18 αιώνα δημιουργήθηκαν οι τοιχογραφίες χωρίς να είναι βέβαιη η ακριβής ημερομηνία. Συμφωνά με τις αναφορές της τοπικής παράδοσης η εκκλησία πρέπει να δημιουργήθηκε από τους ίδιους μαστόρους που ανακαίνισαν τη βυζαντινή μονή του Παντοκράτορα στο Άγιον Όρος και την <Παναγιά των δρόμων> στην ίδια περιοχή. Τέλος, το 1989 το Υπουργείο Πολιτισμού χαρακτήρισε το ναό ως ιστορικό-διατηρητέο μνημείο με ζώνη προστασίας 100μ. από τον περίβολο του (υπ. Αριθμ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ33/45996/1172π.ε/24.3.1989 Υπουργική Απόφαση, ΦΕΚ 299/β/25.4.1989).

ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Περιγραφή του ναού

Πρόκειται για μια ευρύχωρη εκκλησία που εντάσσεται στο τύπο της <επτανησιακής βασιλικής>, η οποία διαθέτει και γυναικωνίτη(Υπερώο) στη δυτική πλευρά και με ζωγραφισμένη οροφή (ΟΥΡΑΝΙΑ). Αποτελεί ένα ξυλόστεγο ναό με μεγάλες διαστάσεις και ημικυκλική εξωτερικά αψίδα. Ενώ οι όψεις του χαρακτηρίζονται από λιτότητα. Επίσης στα βόρεια του Ναού υπάρχει το κωδωνοστάσιο το οποίο χρονολογείται το 1911 στο τύπο του διάτρητου τοιχώματος. Στο περίβολο του ναού σώζονται και συνοδευτικά κτίσματα καθώς επίσης και ταφικά μνημεία.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ.

Ανάμεσα από το Ιερό Βήμα και το ναό δεσπόζει ένα λίθινο τέμπλο με γύψινες λεπτομέρειες με κύριο χαρακτηριστικό τις αξιόλογες εικόνες που μάλλον είναι και το πρωτότυπο. Στα δυτικά του ναού βρίσκεται ο γυναικωνίτης ο οποίος είναι ξύλινος και χωρίζει τον κυρίως ναό από των μικρών διαστάσεων νάρθηκα. Στον γυναικωνίτη εντοπίζεται ένας παλιός φεγγίτης που δηλώνει ότι η εκκλησία ήταν πιο χαμηλή σε ύψος και μετά υψώθηκε και δημιουργήθηκε ο σημερινός φεγγίτης. Επίσης το δάπεδο καλύπτεται από τετράγωνα ροζ και λευκές πλάκες ενώ στο κέντρο του σολέα βρίσκεται μια ένθετη πλάκα όπου δηλώνει την τελευταία επισκευή του ναού το 1883. Οι εσωτερικές πλευρές του ναού είναι καλυμμένες με μεταβυζαντινές τοιχογραφίες οι οποίες βρίσκονται σε καλή κατάσταση μέχρι και σήμερα ενώ ύστερα από έρευνες το 1994 αποκάλυψαν δύο στρώματα ζωγραφικής. Έτσι το εικονογραφημένο πρόγραμμα του ναού ανήκει στην μεταβυζαντινή περίοδο. Τα χρώματα (πράσινο, κίτρινο, ροζ, καφέ) κυριαρχούν. Πολύ συχνά ο καλλιτέχνης χρησιμοποιεί την μονοχρωμία για να περιγράψει ένα θέμα πχ το πράσινο για να περιγράψει τον λοιμό. Τα πρόσωπα είναι ενιαίες επιφάνειες ενώ ο φωτισμός είναι ελλιπής. Η απόδοση των μορφών είναι γραμμική. Παράλληλα ο καλλιτέχνης μας κάνει ξεκάθαρη την σχέση του νατουραλισμού με τα γυμνά μέρη του σώματος. Χαρακτηριστικό του επίσης είναι η έλλειψη δραματικής κίνησης.

ΙΕΡΟ

Ύστερα από έρευνα το 1995 διαπιστώθηκε ότι στο Ιερό Βήμα κάτω από στρώματα λαδομπογιάς που είναι καλυμμένα η αψίδα του ιερού υπάρχουν εξαιρετικές τοιχογραφίες, οι οποίες βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση. Επίσης, οι τοίχοι του ιερού είναι ασβεστωμένοι και δεν διακρίνεται τοιχογραφικός διάκοσμος. Στην κόγχη της Πρόθεσης βρίσκεται η Άκρα Ταπείνωση με αφιερωτική επιγραφή αριστερά του Χριστού.

ΚΥΡΙΟΣ ΝΑΟΣ

Η διάταξη του **νότιου τοίχου** βασίζεται στην αρχή των τριών οριζόντιων ζωνών. Στη νότια πλευρά από ανατολικά προς δυτικά δίπλα από το τέμπλο απεικονίζεται η σωτηρία της Κέρκυρας από την πανούκλα το 1630. Η παράσταση δείχνει τον Άγιο Αθανάσιο και τον Άγιο Σπυρίδωνα που διώχνουν την επιδημία η οποία παριστάνεται με την μορφή ενός διαβολικού μπλε σκελετού με φτερά που κρατάει ένα δρεπάνι. Πάνω υπάρχει η επιγραφή: ότε εδίοξαν το πάθος της λοιμικής νόσου εκ του τόπου τούτου. Πάνω από το θέμα του λοιμού παριστάνεται και η Κοίμηση της Θεοτόκου. Στο νότιο τοίχο ανάμεσα από τα δύο παράθυρα βρίσκεται και μια ακόμη πολύ καλά διατηρημένη σύνθεση η οποία χωρίζεται σε τρεις ζώνες. Πρόκειται για την Δευτέρα Παρουσία. Κάτω από την σκηνή της Δευτέρας Παρουσίας υπάρχει η επιγραφή-αφιέρωση Γεγωνε η παρούσα ζωγραφιά αφξς εστωμίας φραγνης σαβανής και αντώνιος θύμη κυβερνήται. Αναφέρεται σε μία ζωγραφιά του 1766 που όμως δεν περιγράφεται. Στο κέντρο της υψηλότερης ζώνης βρίσκεται μισόγυμνος ο Χριστός ως κριτής μια από της σημαντικότερες καινοτομίες του ζωγράφου στην σύνθεση, στοιχείο που υπήρχε ήδη από τον 17^ο αιώνα. Στην μεσαία ζώνη κάτω από τον Χριστό βρίσκεται η ετοιμασία του θρόνου, ενώ στο κέντρο της κατώτερης ζώνης βρίσκεται η Ψυχαστασία. Οι τρεις σκηνές που απεικονίζει ο τοίχος (Λοιμός, Κοίμηση της Θεοτόκου, Δευτέρα Παρουσία) δείχνουν την εξάντληση του θέματος του Θανάτου και της Ανάστασης των νεκρών.

Ο βόρειος τοίχος χωρίζεται σε δύο ζώνες. Στην υψηλότερη απεικονίζονται μετάλλια και σκηνές αγίων. Υπάρχουν 14 μετάλλια με προφήτες και 13 σκηνές των Παθών και της Ανάστασης. Στην κατώτερη απεικονίζονται όρθιες μορφές Αγίων. Για τις τοιχογραφίες αυτές έχει προταθεί χρονολόγηση τον 14^ο αιώνα. Τρία στοιχεία μπορεί κάποιος να εντοπίσει παρατηρώντας τον βόρειο τοίχο ως σύνολο: 1) την ασυνήθιστη έκταση του κύκλου των Παθών, 2) την έμφαση που δίνεται στην Σταύρωση και 3) την εσωτερική αλληλοσυσχέτιση των Παθών με τους Προφήτες που φαίνεται μέσα από τα κείμενα στους παπύρους που

κρατούν οι προφήτες. Οι τοιχογραφίες του στρώματος αυτού έχουν χρονολογηθεί το 17^ο αιώνα.

Στον δυτικό τοίχο είναι τοποθετημένος ο γυναικωνίτης(Υπερώο) όπου και εκεί σώζονται μεταβυζαντινές τοιχογραφίες και ανήκουν σε προηγούμενη φάση τοιχογράφησης. Κάτω από στρώματα ασβέστη εντοπίζουμε την αναπαράσταση της Κόλασης από την σκηνή της Δευτέρας Παρουσίας που αποκαλύφθηκε το 1999 ύστερα από έρευνες.

Αρχικά η **οροφή** ήταν θολωτή και καλυμμένη με τοιχογραφίες, ύστερα ο θόλος αντικαταστάθηκε με την ξύλινη επίπεδη ζωγραφισμένη οροφή, την Ουρανία. Αποτελεί δείγμα επτανησιακής Ουρανίας , σχηματίζοντας 5 διάχωρα με ξυλόγλυπτα στοιχεία. Το κεντρικό σχηματίζεται ο Σταυρός ενώ τα τέσσερα περιμετρικά πίνακες με τους ευαγγελιστές. Πρόκειται για έργα του 19^ο αιώνα με την τεχνική της ελαιογραφίας σε ύφασμα. Ο κορμός από τις κορνίζες είναι βαμμένος με γκρι χρώμα, ενώ τα ξυλόγλυπτα μπαρόκ στοιχεία χρυσό.

Το **τέμπλο** είναι λίθινο με γύψινες λεπτομέρειες και αξιόλογες εικόνες και λιτές γραμμές. Στην συνέχεια επιζωγραφίστηκε με γεωμετρικά και φυτικά μοτίβα. Διαρθρώνεται σε πέντε ζώνες και κοσμείται με ενδιαφέρουσες εικόνες. Η επίστεψη χαρακτηρίζεται μπαρόκ με ελικοειδή διακοσμητικά θέματα. Πίσω από τις δύο δεσποτικές εικόνες διατηρούνται τοιχογραφίες. Τέλος οι εικόνες του τέμπλου και ο Σταυρός της επίστεψης χρονολογούνται τον 18^ο αιώνα.

Μεταγενέστερα δημιουργήθηκαν δύο λίθινα **προσκυνητάρια** στους τοίχους δίπλα στο τέμπλο καλυμμένα με λεπτό στρώμα ακρυλικού χρώματος. Στο προσκυνητάρι του νότιου τοίχου είναι χαραγμένη η ημερομηνία 1784 ενώ είναι ζωγραφισμένη η τοιχογραφία του Άγιου Αθανάσιου καθισμένος στο θρόνο. Ενώ στο προσκυνητάρι του βόρειου τοίχου εντοπίζεται η εικόνα με τους Αγίους Χρύσανθο και Δαρείο και κάτω η κοίμηση της Θεοτόκου. Τέλος στο κέντρο είναι η εικόνα της Παναγίας Γαλακτοτροφούσας.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Το εξωτερικό μέρος της εκκλησίας αποτελείται από έναν αρκετά μεγάλο περίβολο ο οποίος περιλαμβάνει το κελί της εκκλησίας και κάποια ταφικά μνημεία. Τρία είναι τα ταφικά μνημεία τα οποία είναι εμφανή. Τα δύο βρίσκονται στην μπροστά από τον ναό και ένα ακόμη ταφικό μνημείο στο πίσω μέρος του ναού. Το ένα μνημείο και πιο πρόσφατο ανήκει στο Κ. Φαιτά ο οποίος διετέλεσε Ιερέας στον οικισμό της Κορακιάνας έως το 2017, δίπλα βρίσκεται ένα ακόμη μνημείο το οποίο ανήκει στον Α. Ζερβόπουλο ο οποίος διετέλεσε Ιερέας στον οικισμό της Κορακιάνας έως το 1898 και για το τρίτο ταφικό μνημείο του οποίου λείπει το μάρμαρο και δεν γνωρίζουμε σε ποιον ανήκει. Υπάρχει ακόμη ένα ταφικό μνημείο που δυστυχώς δεν είναι εμφανές και επομένως δεν γνωρίζουμε σε ποιόν ανήκει, μαρτυρίες πάντως λένε ότι εκεί βρίσκεται κάποιος εν ονόματι Αντονέλος ο οποίος αποτέλεσε έναν από τους γραμματείς του Ι. Καποδίστρια. Σύμφωνα με την ιστορία έως το 1800 οι ναοί λειτουργούσαν και ως ταφικά μνημεία δηλαδή έως τότε πολλές ταφές γίνονταν και στο εσωτερικό του ναού και στο εξωτερικό, κυρίως όσοι είχαν κάποια σχέση με την εκκλησία και οι οικογένειες τους. Στην συνέχεια λόγω του κορεσμού καταργήθηκε αυτή “η παράδοση”. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υποθέτουμε ότι στο εσωτερικό το ναού ή στο εξωτερικό υπάρχουν κάποιοι τάφοι που δεν είναι εμφανείς.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Οι τοιχογραφίες του ναού έχουν υποστεί σοβαρές φθορές λόγω κάποιον σοβαρών παραγόντων όπως η υγρασία, οι ατμοσφαιρικοί ρύποι, ρωγμές και κυρίως ο ανθρώπινος παράγοντας. Είναι φανερό ότι η τοιχογραφίες έχουν χάσει τα έντονα χρώματα. Επίσης, η στέγη του ναού αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα και οι κορνίζες γύρω από τον ναό έχουν υποστεί ζημιές.

ΥΓΡΑΣΙΑ

Η εισροή της βροχής από τα παράθυρα του νότιου και βόρειου τοίχου καθώς και από τα παλαιότερα προβλήματα της στέγης δημιούργησαν υγρασία η οποία προκάλεσε σοβαρά προβλήματα σε σημεία του υποστρώματος και της ζωγραφικής επιφάνειας της τοιχογραφίας . Αυτό λοιπόν είχε ως αποτέλεσμα την συγκέντρωση αλάτων σε τμήματα της τοιχογραφίας καθώς και διάβρωση του κονιάματος κοντά στα παράθυρα.

ΡΥΠΟΙ

Η ατμόσφαιρα περιέχει ρύπους όπως μόρια υδρογονανθράκων, πυριτικές ενώσεις αιθάλης κ.τ.λ. Η υγρασία της ατμόσφαιρας, η χημική σύσταση των ρύπων, το μέγεθος των κόκκων, το ηλεκτρικό φορτίο τους, η υφή της ζωγραφικής επιφάνειας, η θερμική και ηλεκτρική αγωγιμότητα της είναι παράγοντες που ευνοούν την εναπόθεση των ρύπων στις τοιχογραφίες.

ΡΩΓΜΕΣ

Οι ρωγμές αποτελούν εισόδους υγρασίας όπου έχει ως αποτέλεσμα την είσοδο του κονιάματος , την μείωση της θερμομονωτικής ικανότητας της τοιχοποιίας, την κονιορτοποίηση κονιάματος και ζωγραφικού στρώματος και τέλος την απόσπαση και κατάρρευση τμημάτων τοιχογραφίας.

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ

Είναι απολύτως κατανοητό ότι με το πέρασμα του χρόνου το <μνημείο> ή <μουσείο> έχει υποστεί πλήθος ανθρώπινων επεμβάσεων, επισκευών, επεκτάσεων και ανακαινίσεων με σκοπό την αντικατάσταση παλαιότερων τοιχογραφιών με νεότερες και πολλαπλά στρώματα λαδομπογιάς.

ΠΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ:

ΙΕΡΟ

Η αψίδα του ιερού είναι καλυμμένη με πολλαπλά στρώματα λαδομπογιάς. Ύστερα από έρευνα αποκαλύφθηκε πρόσωπο μετωπικού Ιεράρχη το οποίο διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση. **Η Κόγχη πρόθεσης- Άκρα Ταπείνωση** διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση με στρώματα ρύπων και μικρές αλλοίωσης στο κάτω μέρος.

ΚΥΡΙΟΣ ΝΑΟΣ

Ο νότιος τοίχος διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση χωρίς ιδιαίτερες απώλειες. Σε ορισμένα όμως σημεία εντοπίζεται πάχνη αλάτων από παλαιότερη εισροή υδάτων. Προς την δυτική πλευρά εντοπίζονται κάποιες ρωγμές στην ζωγραφική και σε κάποια άλλα σημεία φουσκώματα. Για τον λόγο αυτό έχει τοποθετηθεί ύφασμα. **Ο βόρειος τοίχος** διαθέτει δύο στρώματα ζωγραφικής. Το νεότερο στρώμα καλύπτεται από στρώμα αιθάλης ενώ στο πάνω μέρος εμφανίζει σημεία με στρώμα πάχνης αλάτων. Κάτω από το ανατολικό παράθυρο υπάρχει μια ρωγμή όπου βοηθάει την είσοδο της υγρασίας και επηρεάζει και το υπόστρωμα όπως επίσης και κάποιες ρωγμές στη δυτική πλευρά του τοίχου. **Ο δυτικός τοίχος** αντιμετωπίζει στερεωτικά προβλήματα. Εκει απαιτείται στερέωση και ολοκλήρωση του καθαρισμού της ζωγραφικής επιφάνειας από τα στρώματα ασβέστη. **Ουρανία** έχει υποστεί αρκετές φθορές από την εισροή υδάτων από την στέγη από τα προηγούμενα χρόνια. Το ύφασμα παρουσιάζει σκισίματα. Στο **λίθινο τέμπλο** η ζωγραφική φέρει ορισμένες απώλειες και η αιθάλη έχει επικαθήσει. Σε ορισμένες εικόνες όπου παρατηρούνται κάποιες απώλειες της ζωγραφικής επιφάνειας και φουσκώματα τοποθετήθηκε το 2009 ιαπωνικό χαρτί (spider). **Τα Προσκυνητάρια** φέρουν και αυτά κάποιες απώλειες. Στο νότιο τοίχο η παράσταση φέρει μικρές απώλειες ζωγραφικής και ρύπους. Ενώ η εικόνα στο βόρειο τοίχο παρουσιάζει οξειδωμένα βερνίκια. **Ο τοίχος πίσω από τον γυναικωνίτη** έχει υποστεί ζημιές και σιγά σιγά καταρρέει.

ΠΟΙΑ Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ <ΜΝΗΜΕΙΟΥ> Η <ΜΟΥΣΕΙΟΥ>

Ο ναός του Άγιου Αθανασίου αποτελεί σημείο αναφοράς όχι μόνο για τον οικισμό της Άνω Κορακιάνας αλλά και ολόκληρου του νησιού. Έχει χαρακτηριστεί ιστορικο-διατηρητέο μνημείο από το Υπουργείο Πολιτισμού. Αποτελεί μνημείο πολιτιστικής κληρονομιάς. Γι' αυτό τον λόγο έχει επέμβει η αρχαιολογία ώστε να αποκατασταθούν οι ζημιές και να επανέλθει ο ναός όσο γίνεται στην αρχική του κατάσταση. Γίνονται προσπάθειες συντήρησης του ναού και αυτό εντοπίζεται από κάποιες τοιχογραφίες που φαίνονται ότι προσπαθούν να έρθουν στην αρχική τους μορφή.

ΠΟΙΑ Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Σήμερα ο ναός λειτουργεί κανονικά. Αποτελεί ένα από τα σημαντικά μνημεία όχι μόνο για την τοπική κοινωνία αλλά και ολόκληρου του νησιού. Εκτελεί μυστήρια φιλοξενεί διαφορές δραστηριότητες όπως ομιλίες αφιερωμένες σε κάποιες προσωπικότητες του χωριού και όχι μόνο. Διοργανώνονται ημερίδες που αφορούν ποίκιλα θέματα και πολλές φορές φιλοξενεί και την φιλαρμονική του χωριού.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ

Σημαντικό κεφαλαίο για ένα τέτοιο ναό αποτελεί η προβολή και η ανάδειξη του στην ευρύτερη κοινωνία. Έτσι, μέσα από την προβολή του ναού ο κόσμος θα γνωρίσει το <μνημείο> ή <μουσείο> του Αγίου

Αθανασίου την ιστορία και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ναός. Μέσα από την επαφή του με το ναό θα έρθει και πιο κοντά στην θρησκεία κάτι πολύ σημαντικό ειδικά για τα νέα παιδιά. Ο ναός θα αποκτήσει τα απαραίτητα έσοδα για την ανοικοδόμηση του.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

- Όπως είπαμε και παραπάνω η παιδεία αποτελεί θεμέλιο της κοινωνίας μας και σκοπός μας είναι να φέρουμε τα νέα παιδιά πιο κοντά στην εκκλησία. Έτσι, λοιπόν οι αρμόδιοι φορείς θα μπορούσαν να διοργανώσουν ημερίδες με θέματα που αφορούν την παιδεία και να συμμετέχουν τα παιδιά. Επίσης, εξίσου ενδιαφέρον είναι να οργανώνονται δραστηριότητες στο κελί του ναού σε συνεργασία με τα σχολεία. Πολλές σχολικές εορτές θα μπορούσαν να γίνονται στο χώρο της εκκλησίας. Επίσης θα μπορούσαν να δώσουν ένα κίνητρο στα παιδιά ώστε να συμμετέχουν στην συντήρηση και ανοικοδόμηση της εκκλησίας. Κάτι τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό είναι ένας θεσμός ο οποίος έχει ξεχαστεί, το κατηχητικό το οποίο γίνεται στο χώρο της εκκλησίας μια φορά την εβδομάδα. Δημιουργούνται τμήματα ανάλογα με την ηλικία κάθε παιδιού. Εκεί τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την θρησκεία μας και ο χώρος της εκκλησίας γίνεται πιο οικείος.
- Ο οικισμός έχει χορωδία,φιλαρμονική αλλά και χορευτικό. Επίσης, ο περίβολος της εκκλησίας είναι αρκετά μεγάλος ώστε να μπορεί να φιλοξενήσει ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες αυτούς τους φορείς διοργανώνοντας εκδηλώσεις. Έτσι, θα προσελκύσει το κοινό όχι μόνο της εκκλησίας αλλά και ολόκληρου του νησιού.
- Ο χώρος της εκκλησίας είναι ιδανικός ώστε να μπορεί να φιλοξενεί ημερίδες όπου σε συνεργασία με τους φοιτητές του Ιονίου Πανεπιστημίου να γίνονται μελέτες που να αφορούν τη θρησκεία γενικότερα αλλά και την μελέτη των τοιχογραφιών και ότι αφορά την συντήρηση ενός ναού γενικότερα.
- Μια προβολή του ναού αλλά και τον προβλημάτων που αντιμετωπίζει στο τοπικό κανάλι του νησιού θα ευαισθητοποιήσει τον κόσμο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας την έρευνα μου σύμφωνα με το ελάχιστο υλικό που είχα στην διάθεσή μου και κάποιες μαρτυρίες διαπίστωσα την σημασία που έχει να κάνουμε μια μελέτη πάνω σε ένα θέμα αλλά κυρίως το πόσο σημαντικό είναι αυτά που μελετάμε ύστερα από έρευνες που έχουν προηγηθεί να τα εντοπίζουμε και οι ίδιοι πηγαίνοντας στον χώρο τον οποίο ερευνάμε. Αυτό άλλωστε είναι και το θέμα μιας πτυχιακής εργασίας, να καταλήγουμε σ' ένα θέμα, να ερευνούμε το υλικό μας και να κρατάμε αυτό που εμείς θεωρούμε ότι μας ενδιαφέρει.

Τέλος, θέλω να τονίσω ότι ο ναός αποτελεί ένα σύμβολο θρησκείας οπού είναι απαραίτητο να διαιρείται αναλλοίωτο στο χρόνο ώστε να περνάμε στις επόμενες γενιές την γνώση μας αλλά και να μεταδίδουμε την αγάπη μας τόσο για την θρησκεία όσο και για την πολιτιστική μας κληρονομιάς. Το μοναδικό μέσο για τον πετύχουμε αυτό είναι η μελέτη και η γνώση.

ΑΝΑΣΚΟΠΙΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

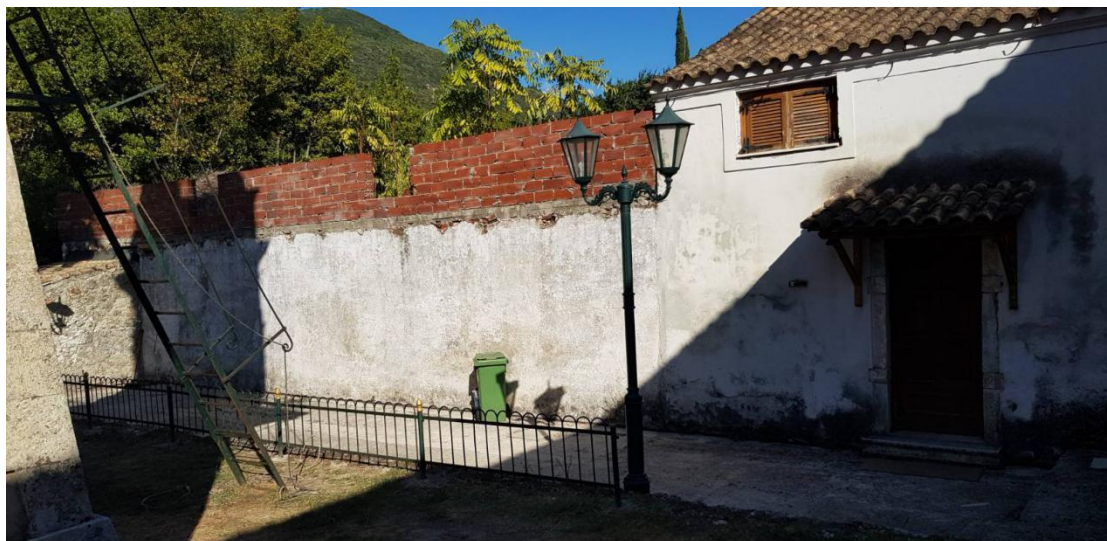
Όπως ανέφερα παραπάνω το υλικό για την ερευνά μου ήταν περιορισμένο εξαιτίας του ότι δεν έχει γίνει κάποια μελέτη πάνω στο θέμα όπου ερευνώ. Το βιβλίο << Προμελέτη Συντήρησης και αποκατάστασης ζωγραφικού διακόσμου>> του κύριου Παπαδατου Προκόπη ήταν βασική πηγή πληροφοριών για την μελέτη μου. Επίσης και εγκυκλοπαίδεια της Βικιπαίδεια μου έδωσε βασικές πληροφορίες για τον Άγιο Αθανάσιο αλλά και μια σημαντική πηγή ήταν <<Πολεοδομική προσέγγιση για την αποκατάσταση και αναβίωση του παραδοσιακού οικισμού Άνω Κορακιάνας>> από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 1994.

Η όψη του ναού με το κωδωνοστάσιο

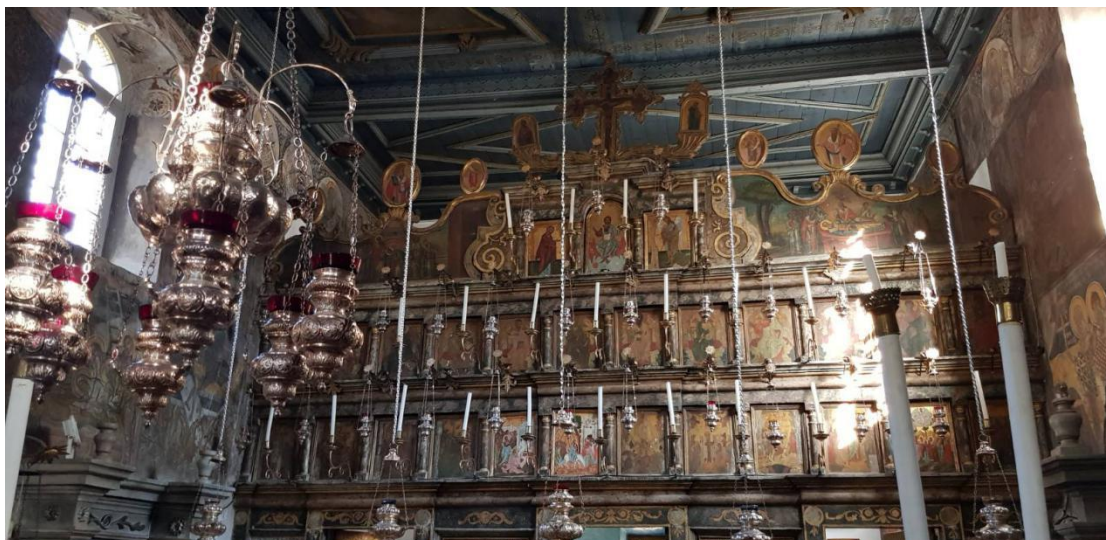
Η ημερομηνία δημιουργίας του κωδωνοστασίου

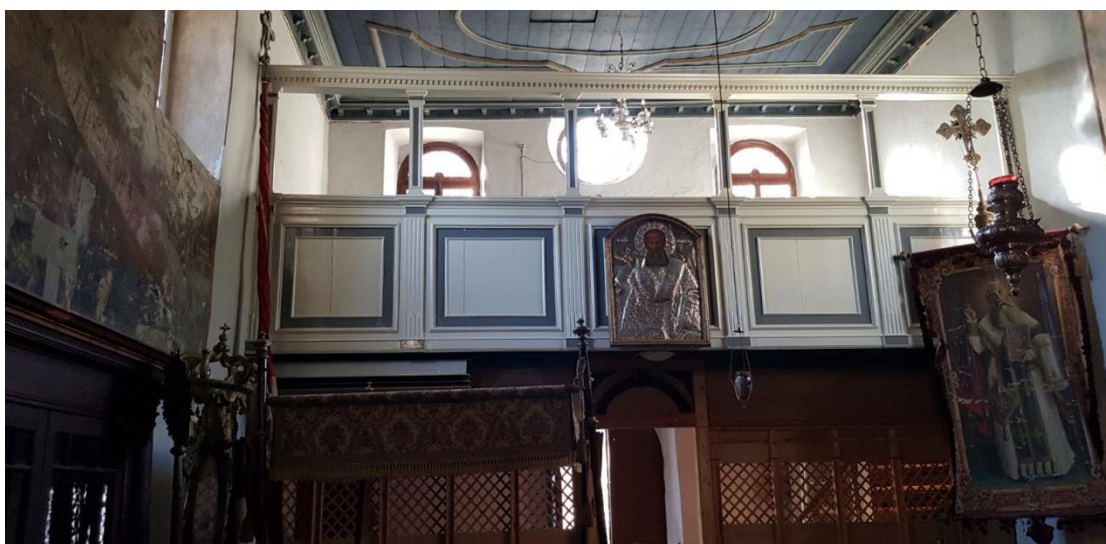
Το κελί του ναού

Το Ιερό από την εξωτερική μεριά του ναού

Το τέμπλο του ναού

Ο γυναικωνίτης

Ουρανία

Πίνακες Ευαγγελιστών με οξειδωμένα βερνίκια

Δευτέρα Παρούσια

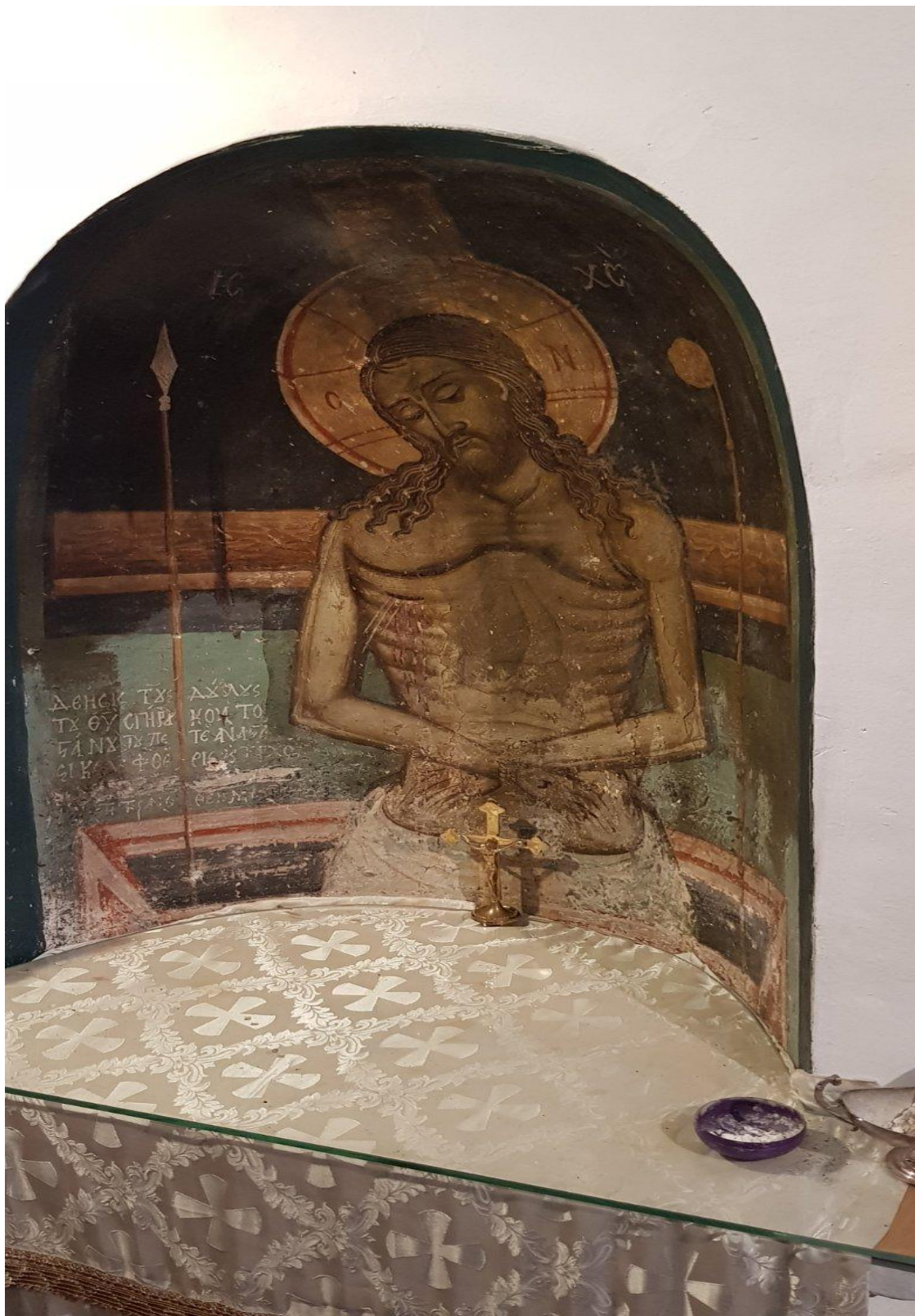
Επαναφορά τοιχογραφιών στην αρχική τους κατάσταση

Βόρειος τοίχος. Α΄ και Β΄ στρώμα ζωγραφικής

Η Ουρανία πάνω από τον γυναικωνίτη

Άκρα Ταπείνωση

Γυναικωνίτη. Δυτικός τοίχος. Σκηνές κολάσεως

Σκηνές από τα Πάθη του Χριστού

Σκηνές από τα Πάθη του Χριστού

Σκηνές από τα Πάθη του Χριστού

Νότιος τοίχος.

Ο Άγιος Αθανάσιος και ο Άγιος Σπυρίδωνας διώχνουν την πανουκλά

Ταφικά μνημεία μετά την είσοδο στον περίβολο

Ταφικό μνημείο. Πίσω από τον ναό